

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-157-166>
УДК 81'243:378

Горошкін Ігор Олександрович,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
Інститут педагогіки НАПН України
Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2694-458X>
igorgoroshkin@gmail.com

СИСТЕМА МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ У КОМПЕТЕНТНІСНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ

Анотація. У статті схарактеризовано методичні засади розроблення системи мовленнєвих ситуацій у процесі компетентнісного навчання іноземних мов учнів 5-6 класів. Визначено, що важливим складником сучасного уроку іноземних мов є мовленнєві ситуації – комунікативні завдання, що моделюють різноманітні життєві обставини й передбачають залучення учнів до різних видів мовленнєвої діяльності. Схарактеризовано підходи як методологічну категорію методики навчання іноземних мов, що визначає теоретичні засади розроблення системи вправ і завдань для організації ситуаційного спілкування учнів 5-6 класів для формування в них ключових компетентностей. Оскільки компетентнісний, особистісно орієнтований й діяльнісний підходи становлять методологічні засади навчання будь-якого шкільного предмета, їх віднесено до концептуальних, загальнодидактичних. Компетентнісний підхід визначено як загальнодидактичний підхід, спрямований на розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти в процесі оволодіння ними іноземною мовою. Використання компетентнісного підходу зумовлює добір інформації, спрямованої на розвиток тієї чи тієї ключової компетентності здобувачів освіти. Докладно схарактеризовано методичні підходи до розроблення системи мовленнєвих ситуацій на уроках іноземної мови: компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, рефлексійний, культурологічний, рівневий. У статті запропоновано тематику мовленнєвих ситуацій для учнів 5-6 класів, які доцільно використати на уроках іноземної мови для формування таких компетентностей, як-от: як спілкування іноземними мовами, основні компетентності в природничих науках і технологіях, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя, математична компетентність, ініціативність і підприємливість та ін.

Ключові слова: мовленнєва ситуація; система мовленнєвих ситуацій; підхід до навчання; компетентнісне навчання іноземних мов; учні 5-6 класів.

1. ВСТУП /INTRODUCTION

Постановка проблеми. Володіння іноземною мовою для сучасної людини стало життєвою необхідністю. Це зумовлено динамічними змінами економічних, політичних, соціальних умов життя, інтегруванням України до світового освітнього та інформаційного простору, швидкими темпами розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, що спонукає до міжнародного співробітництва й модернізації міжкультурного діалогу. Вищезгадані чинники потребують пошуку ефективних підходів і технологій навчання іноземної мови.

Сучасна освітня парадигма передбачає не тільки оволодіння учнями іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, а й формування в них низки компетентностей, забезпечення їхнього особистісного розвитку. Реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі зумовлює зміну мети, змісту, технологій навчання іноземних мов. Традиційна тріада знання-вміння-навички, сукупність яких упродовж тривалого часу була визнана результатом навчання, сьогодні не є кінцевою метою і системоутворювальним чинником, оскільки оволодіння іноземною мовою є важливою умовою залучення особистості до світової культури, розширення можливостей для саморозвитку, показником її конкурентоспроможності.

У цьому контексті складником сучасного уроку іноземних мов стають мовленнєві ситуації – комунікативні завдання, що моделюють різноманітні життєві обставини й передбачають залучення учнів до різних видів мовленнєвої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Застосування мовленнєвих ситуацій на уроках іноземних мов стало предметом досліджень багатьох науковців (О. Котенко, О. Пасічник, Т. Полонська, В. Редько, М. Сідун, І. Холод та ін.). В. Редько обґрунтовує необхідність упровадження мовленнєвих ситуацій на уроках іноземної мови [1]. Т. Полонська зазначає, що систематичне застосування мовленнєвих навчальних ситуацій сприяє збагаченню словникового запасу здобувачів освіти, сприяє розвитку їхніх комунікативних умінь [2]. Доцільність системного застосування мовленнєвих ситуацій у процесі навчання іноземних мов у початкових класах довела М. Сідун [3].

Ми поділяємо твердження І. Холод: «Природні мовленнєві ситуації виникають у класі часто, вони здебільшого пов'язані з організацією освітнього процесу, мають природний мовленнєвий стимул, тому що обставини, які склались у класі, стосунки між учнями, учителем та учнями є реальними. На жаль, їх кількість надзвичайно обмежена. З іншого боку, такі ситуації не забезпечують активізації всього мовного матеріалу, який в цей період вивчається. Цьому сприяють навчальні мовленнєві ситуації» [3, с. 78]. Дослідниця виокремлює специфічні ознаки природних і навчальних ситуацій, зазначаючи, що на уроках доцільно використовувати навчальні мовленнєві ситуації, які, на відміну від природних, забезпечують активізацію усього мовного матеріалу. Це положення вважаємо важливим для добору системи мовленнєвих ситуацій для реалізації компетентнісного навчання іноземних мов учнів 5-6 класів.

Аналіз підручників іноземних мов для 5-6 класів засвідчив, що вони мають певну кількість завдань, в основі яких лежить ситуаційне спілкування. Аналіз сайтів та блогів учителів іноземних мов дає підстави для твердження, що педагоги активно застосовують навчальні мовленнєві ситуації на уроках. Водночас зазначимо, що сьогодні відсутня система мовленнєвих ситуацій, спроектована на формування предметної й ключових компетентностей здобувачів освіти. Для досягнення поставленої мети важливо враховувати тематику спілкування, визначену чинною програмою для кожного класу, оскільки формування ключових компетентностей учнів засобами іноземної мови є тривалим процесом, що не обмежується опануванням певної теми. У цьому контексті особливої актуальності набуває розроблення й використання системи мовленнєвих ситуацій, що уможливить урахування вікових особливостей здобувачів освіти, вимоги Державного стандарту базової загальної середньої освіти, Рекомендацій Європейського Парламенту та Європейської Ради Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання упродовж життя.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті: є аналіз поняття «система мовленнєвих ситуацій» та визначення особливостей її створення та реалізації в процесі компетентнісного навчання іноземних мов.

Відповідно до зазначеної мети в статті поставлено такі **завдання:** проаналізувати праці дослідників із проблеми застосування мовленнєвих ситуацій на уроках іноземних мов; запропонувати тематику мовленнєвих ситуацій з урахуванням вікових особливостей учнів 5-6 класів; визначити навчально-розвивальний потенціал мовленнєвих ситуацій для формування предметної та ключових компетентностей здобувачів освіти.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Реалізація мети навчання іноземної мови потребує від учителя розроблення й застосування системи вправ і завдань, спрямованих на формування в учнів предметної і ключових компетентностей. Такими, як уже зазначалося вище, є вправи і завдання, що спонукають учнів до ситуаційного спілкування, ядром яких є мовленнєві ситуації.

Логіка нашого дослідження потребувала визначення сутнісних характеристик базових понять дослідження «мовленнєва ситуація», «система мовленнєвих ситуацій». У лінгводидактичному енциклопедичному словнику за редакцією А. Щукіна мовленнєву ситуацію визначено як «сукупність обставин, за яких відбувається спілкування як система мовленнєвих і немовленнєвих умов, необхідних і достатніх для здійснення мовленнєвої дії» [5, с. 357]. У «Словнику-довіднику з української лінгводидактики» мовленнєву ситуацію потлумачено ширше, як «сукупність позалінгвістичних чинників, що зумовлює потребу у висловленні. Мовленнєва ситуація може створюватися штучно на уроці задля розвитку комунікативних умінь і навичок. Мовленнєва ситуація забезпечує мотивацію навчання мови, стимулює мовленнєву активність школярів» [6, с. 155]. Як бачимо, автори

визначають навчальний і розвивальний потенціал мовленнєвих ситуацій, що зумовлює їх уведення на уроках іноземних мов у певній системі, що спрямована на особистісний розвиток здобувачів освіти.

Систему мовленнєвих ситуацій для компетентнісного навчання іноземних мов учнів 5-6 класів визначаємо як сукупність штучно змодельованих навчальних мовленнєвих ситуацій, дібраних з урахуванням вікових особливостей учнів, вимог чинної програми з іноземних мов задля формування предметної та ключових компетентностей у здобувачів освіти шляхом залучення їх до активної комунікації.

У процесі розроблення методичних засад розроблення системи мовленнєвих ситуацій виходимо з того, що науковці (З. Бакум, О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецька, С. Омельчук та ін.) визначають як методологічну категорію лінгводидактики підхід, що «позначає складне багатовимірне явище, структурними компонентами якого є принципи, технології, методи, прийоми, засоби та форми навчання і якому властиві концептуальність, процесуальність, системність, керованість та дієвість» [7, с. 3]. Підхід до навчання іноземних мов «визначено як базову категорію навчання іноземної мови і культури, яка визначає стратегію навчання і вибір методу навчання, за допомогою якого реалізується ця стратегія; точка зору на сутність того, як слід формувати іншомовну комунікативну компетентність» [8, с. 81]. Таким чином, підхід є багаторівневим складним утворенням, що визначає діяльність педагогів з методично правильного добору вправ і завдань, ядром яких є мовленнєві ситуації. З огляду на це розглянемо підходи до розроблення системи мовленнєвих ситуацій у процесі компетентнісного навчання іноземних мов учнів 5-6 класів.

О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецька, С. Ніколаєва та ін. виділяють такі підходи до навчання іноземних мов: комунікативно-діяльнісний, компетентнісний, рефлексивний, культурологічний, рівневий, професійно орієнтований [8]. Водночас зазначимо, що більш точною й доцільною є назва підходу «рефлексійний», оскільки цей прикметник походить від іменника «рефлексія», а «рефлексивний» - від іменника «рефлекс». Тож ми, дотримуючись наукової позиції О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецької та ін. науковців щодо сутності означеного підходу, будемо використовувати назву «рефлексійний підхід».

Оскільки компетентнісний, особистісно орієнтований й діяльнісний підходи є взаємопов'язаними й становлять методологічні засади навчання будь-якого шкільного предмета, ми відносимо їх до концептуальних, загальнодидактичних. Ураховуючи вікові особливості учнів 5-6 класів, вимоги Державного стандарту, вважаємо доцільним використати компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, рефлексійний, культурологічний, рівневий підходи до розроблення системи мовленнєвих ситуацій для компетентнісного навчання іноземних мов учнів 5-6 класів.

Розглянемо означені підходи більш докладно. Компетентнісний підхід – загальнодидактичний підхід, що визначає із найважливіших результатів набуття особистістю певних компетентностей у процесі оволодіння іноземною мовою. Використовуючи компетентнісний підхід, ми передбачаємо, що мовленнєві ситуації включатимуть інформацію, спрямовану на розвиток тієї чи тієї ключової компетентності учнів і учениць.

Услід за авторами підручника «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика», розглядаємо як методичні комунікативно-діяльнісний, культурологічний, рефлексійний, рівневий підходи. Схарактеризуємо їх докладніше

- комунікативно-діяльнісний підхід є одним із провідних у розробленні вправ і завдань для ситуаційного спілкування, оскільки його діяльнісний характер спонукає учасників освітнього процесу до всіх видів мовленнєвої діяльності задля формування здатності до ефективної комунікації. У цьому контексті методично доцільним є впровадження ситуаційних завдань, що сприяє залученню учнів до пошуку шляхів розв'язання проблем, ефективної взаємодії, послуговування етикетними конструкціями тощо;
- культурологічний підхід передбачає взаємодію мови і культури. Сучасна іншомовна освіта передбачає не лише оволодіння безпосередньо іноземною мовою, а й соціокультурними знаннями, відомостями про країну, мову якої вивчають, її носіїв, тобто формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. В. Редько та Т. Полонська визначають міжкультурну іншомовну комунікативну компетентність як «інтегровану характеристику особистості школяра, яка передбачає оволодіння ним досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах у межах програмових вимог і засвоєння культурних цінностей народу, мова якого вивчається, у порівнянні з культурою власного народу, що здійснюється у формі діалогу культур» [1; 2]. Для формування означеної компетентності завдання мають містити лінгвокраїнознавчу та соціокультурну інформацію;
- рефлексійний підхід спрямований на розвиток таких якостей учня, як самостійність, активність, відповідальність, сприяє розвиткові вимогливості і самокритичності, навчає здобувачів освіти визначати цілі, бачити труднощі, проблеми й, щонайголовніше, шукати шляхи їх розв'язання, прогнозувати результати, висловлювати власні думки, почуття, ставлення;
- рівневий підхід ґрунтується на визначених комітетом Ради Європи рівнях та підрівнях володіння іноземною мовою. Він зумовлює кореляцію змісту навчання іноземної мови з рівнями оволодіння нею, адже кожен рівень визначає обсяг лексичного інвентаря, вимоги до сформованості комунікативних вмінь учнів тощо. Усі ці чинники мають бути враховані в процесі створення системи вправ і завдань для ситуаційного спілкування учнів 5-6 класів. Означені підходи визначають добір системи мовленнєвих ситуацій в умовах компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов.

З урахуванням вимог вікової психології, завдань компетентнісного підходу до навчання іноземних мов ми розробили систему мовленнєвих ситуацій, спрямованих на розвиток освітнього досвіду учнів, їхніх особистісних якостей, предметних та загальнопредметних умінь, зокрема характеризувати, розповідати, описувати, зіставляти, уточнювати інформацію через запитання, погоджуватися, відмовляти, використовуючи вербальні й невербальні засоби.

Розроблені завдання були орієнтовані на розвиток десяти ключових компетентностей учнів, а також давали змогу здійснити моніторинг та оцінити особистісні, предметні та загальнопредметні результати. Наведемо в таблиці тематику мовленнєвих ситуацій, спрямованих на формування таких ключових компетентностей, як спілкування іноземними мовами, основні компетентності в природничих науках і технологіях, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя, ініціативність і підприємливість та ін.

Таблиця 1

Тематика мовленнєвих ситуацій

Тема	Підтема	Ситуації
Я, моя родина та друзі	Моя родина	Ви в гостях у іноземного (-ої) друга (подруги). Познайомтеся з його родиною, розкажіть про свою. Схарактеризуйте риси характеру членів своєї родини.
	Мої друзі	Розкажіть іноземному знайомому (-ій) цікаву історію про своїх друзів.
Одяг	У крамниці одягу	Ви прийшли до крамниці купити новий одяг. Оберіть одяг, опишіть його, поясніть, чому вирішили придбати саме його. Як поєднуються кольори? Які аксесуари будуть доречними? Скільки коштує? Наскільки прийнятною є ціна одягу? Розкажіть про національні грошові одиниці.
	Що вдягнути сьогодні?	Перегляньте прогноз погоди та оберіть, що ви будете вдягати завтра. Порадьтеся з другом/подругою.
Харчування	Моя улюблена страва	Учитель дає картки із зображенням на них різноманітних продуктів харчування. Завдання для групи – «приготувати» із цих продуктів страву, запропонувати їй назву, розказати про страву всім учням класу.
	Українська кухня	Назвіть українські страви, порадьте скуштувати їх своїм іноземним друзям. Розкажіть про склад і смак цих страв.
	Кухня народів світу	Знайдіть в Інтернеті опис традиційних страв країн, мови яких вивчаєте. Розкажіть іншим про обрану вами страву.
Відпочинок і дозвілля	Моє хобі	Розкажіть про своє хобі.
	Відпочинок з друзями	Обговоріть з друзями плани на вихідні.
	Я люблю спорт	Ви дивилися вчора футбольний матч, а у друг (подруга) не зміг (-огла) це зробити. Розкажіть йому (їй) про перебіг і результати матчу.
Природа	Похід у зоопарк	Учитель дає картки із зображенням на них тварин. Учні називають тварину, розказують, що знають про неї.
	У лісі/на морі	Уявіть, що ви збираєтеся до лісу (на море). Обговоріть з друзями, що берете з собою. Як будете їхати ?

	Бережіть природу!	Розкажіть, чому важливо захищати природу. Обговоріть з друзями, що ви можете для цього зробити.
Подорож	Мандруємо Україною	Учитель показує світлини відомих українських туристичних об'єктів. Учні розповідають про них іноземним друзям. Учні розглядають світлини, на яких зображені традиційні українські сувеніри, розповідають які з них можна подарувати закордонним друзям
	Подорож за кордон	Розгляд малюнків із зображенням закордонних сувенірів. Учням необхідно представити іноземною мовою відомості про країну, мову якої вони опановують, розказати про сувеніри, які можна придбати в цих країнах для себе та подарувати рідним і друзям.
Рідне місто / село	Я люблю своє місто	Розкажи про своє місто (село) й ті місця, які особливо подобаються.
	Прогулянка містом	Уяви, що до тебе приїхав іноземний друг (подруга). Сплануй маршрут, використовуючи мапу, і проведи екскурсію містом (селом).
Свята і традиції	Українські свята	Розкажи іноземним друзям про улюблені свята українців.
	Різдво	Обміняйтеся враженнями з іноземними друзями про святкування Різдва у ваших країнах.
	Святкуємо разом!	Підготуйтеся до святкування традиційного свята країни, мову якої вивчаєте. Обговоріть у групі, що потрібно для святкування.
Шкільне життя	Моя школа	Розкажи про свою школу іноземцям. Опиши шкільне приладдя, обладнання.
	Мій улюблений предмет	Розкажи іноземним друзям про свій улюблений навчальний предмет.

Плануючи роботу на уроці, необхідно враховувати й особливості підліткового віку учнів, у якому спілкування є провідним типом діяльності. Психологи зазначають, що «Центральне місце в житті підлітка займає спілкування з товаришами. Якщо для молодших школярів основою для об'єднань найчастіше є спільна діяльність, то тепер навпаки, привабливість тих чи тих занять та інтереси визначаються передусім їхніми можливостями для спілкування з однолітками» [7, с. 70].

У процесі моделювання мовленнєвих ситуацій важливо залучити учнів до рефлексійної діяльності, у процесі якої вони мають визначити, які завдання виявилися для них більш цікавими, легкими чи навпаки складними. У цьому випадку здобувачі освіти повинні зіставити здобутий результат із задумом, визначити, що саме виявилось складним, як уникати цих труднощів. З огляду на це мовленнєві ситуації, що застосовують на уроках іноземних мов, мають спонукати учнів до спілкування з однокласниками, закордонними однолітками та відповідати їхнім потребам і прагненням. У процесі виконання подібних завдань доцільно задіяти всі канали надходження інформації, активізувати інтелектуальну й емоційну сфери особистості учнів.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Результати проведеного аналізу дослідження дають підставу для висновку, що в сучасних соціокультурних умовах особливої актуальності набуває розроблення й використання системи мовленнєвих ситуацій для реалізації компетентнісного навчання іноземних мов. Це зумовлено низкою чинників, передусім переорієнтуванням шкільної іншомовної освіти на формування в учнів ключових і предметної компетентностей.

Тематика мовленнєвих ситуацій зумовлена вимогами навчальної програми для 5-6 класів, віковими особливостями здобувачів освіти й спрямована на формування таких компетентностей, як: спілкування іноземними мовами, основні компетентності в природничих науках і технологіях, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя, ініціативність і підприємливість та ін.

Практика роботи та аналіз наукових досліджень засвідчує, що навчально-розвивальний потенціал мовленнєвих ситуацій полягає передусім у їхній спрямованості на розвиток освітнього досвіду учнів, їхніх особистісних якостей, предметних та загальнопредметних умінь, зокрема характеризувати, розповідати, описувати, зіставляти, уточнювати інформацію через запитання, погоджуватися, відмовляти, використовуючи вербальні й невербальні засоби тощо.

Подальші дослідження вбачаємо в необхідності теоретичного та експериментального дослідження особливостей застосування мовленнєвих ситуацій, адаптованих до умов дистанційного та змішаного навчання іноземних мов.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Редько, В. Г., Полонська, Т.К., Пасічник, О.С. [та ін.], 2020. *Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі*: метод. посіб. для вчителів ін. мов, Київ: КОНВІ ПРИНТ, 136.
2. Полонська, Т.К., 2012. Міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність як основа навчання іноземної мови в сучасній гімназії. *Тенденції забезпечення якості освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, Дніпро: МГДЦ, 44-46.
3. Сідун, М., 2012. До проблеми класифікації мовленнєвих ситуацій у професійній діяльності вчителя іноземної мови початкової школи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*, 24, 150-153.
4. Холод, І.В., 2018. *Методика викладання англійської мови*: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів, Умань: Візаві, 165.
5. Шукин, А. Н., 2007. *Лингводидактический энциклопедический словарь*, Москва: Астрель, АСТ: Хранитель, 746.
6. *Словник-довідник з української лінгводидактики* / За заг. ред. М.І. Пентилюк, Київ: Ленвіт, 362.

7. Омельчук, С., 2013. «Підхід до навчання» як базова категорія сучасної лінгводидактичної науки. *Українська мова і література в школі*, 2, 2-7.
8. Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е. [та ін.], 2013. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / За заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої*, Київ: Ленвіт, 590.
9. Ушакова, І.М., 2016. *Вікова психологія: курс лекцій*, Харків: НУЦЗУ, 130.

THE SYSTEM OF SPEECH SITUATIONS IN COMPETENCY-BASED FOREIGN LANGUAGE TEACHING TO 5-6TH GRADERS

Igor O. Goroshkin,

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD),

Senior Researcher of Foreign Languages Teaching Department

Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2694-458X>

igorgoroshkin@gmail.com

Abstract. The methodical bases of exercises and tasks for the organization of situational communication of pupils of 5-6 classes in the conditions of competence-oriented teaching of foreign languages system creation are characterized in the article. It is determined that the components of a modern foreign language lesson are speech situations - communicative tasks that model various life circumstances which involve students in various types of speech activities. Approaches are characterized as a methodological category of methods of teaching foreign languages which determines the theoretical foundations of developing a system of exercises and tasks for organizing situational communication of students in grades 5-6 for the formation of key competences. Since competence, personality-oriented and activity approaches are the methodological principles of teaching any school subject they are classified as conceptual, general didactic. Competence approach is defined as a general didactic approach aimed at developing the key competences of students in the process of mastering a foreign language. The use of the competence approach determines the selection of information aimed at the development of a key competence of education seekers. Methodical approaches to the development of a system of exercises and tasks for the organization of situational communication in foreign language lessons are described in detail, notably competence, communicative-activity, reflective and culture level. The article proposes the topic of situational tasks for students of grades 5-6 which should be used in foreign language lessons to form such competences as communication in foreign languages, basic competences in science and technology, social and civic competences, awareness and self-expression in the field of culture, environmental literacy and healthy living, mathematical competence, initiative and entrepreneurship, etc.

Keywords: system of exercises and tasks; approach to teaching; competence-oriented teaching of foreign languages; students of grades 5-6.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Redko, V., Polonska, T., Pasichnyk, O., 2020. *Dydaktychni ta metodychni zasady kompetentnisno oriyentovanoho navchannya inozemnykh mov u pochatkoviy shkoli* [Didactic and methodical bases of competence-oriented teaching of foreign languages in primary school]: metod. posib. dlya vchyteliv in. Mov, Kyiv: KONVI PRINT, 136.
2. Polonska, T., 2012. Mizhkulturna inshomovna komunikativna kompetentnist yak osnova navchannya inozemnoyi movy v suchasniy himnaziyi [Intercultural foreign language communicative competence as a basis for learning a foreign language in a modern gymnasium]. *Tendentsiyi zabezpechennya yakosti osvity: materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi*, Dnipro: MHDTS, 44-46.
3. Sidun, M., 2012. Do problemy klasyfikatsiyi movlennyevykh situatsiy u profesiyniy diyalnosti vchytelya inozemnoyi movy pochatkovoyi shkoly [To the problem of classification of speech situations in the professional activity of a foreign language teacher of primary school], *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Pedahohika, sotsialna robota»*, 24, 150-153.
4. Kholod, I.V., 2018. *Metodyka vykladannya anhliyskoyi movy: navch.-metod. posib. dlya studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Methods of teaching English: teaching method. way. for students of higher educational institutions], Uman: Vizavi. 2018, 165.
5. Shchukyn, A. N., 2007. *Lynhvodydaktycheskyy entsyklopedycheskyy slovar* [Linguodidactic encyclopedic dictionary], Moskva: Astrel: AST: Khranytel, 746.
6. *Slovnyk-dovidnyk z ukrayinskoyi lnhvodydaktyky* [Dictionary-reference book on Ukrainian language didactics]; Za zah. red. M. Pentylyuk, Kyiv: Lenvit, 362.
7. Omelchuk, S., 2013. «Pidkhdid do navchannya» yak bazova katehoriya suchasnoyi lnhvodydaktychnoyi nauky ["Approach to learning" as a basic category of modern linguodidactic science]. *Ukrayinska mova i literatura v shkoli*, 2013, 2, 2-7.
8. Bihych, O., Borysko N., Boretska H. (2013) *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kultur: teoriya i praktyka: pidruchnyk dlya stud. klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh universytetiv* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities]; za zah. red. S. Nikolayevoyi, Kyiv: Lenvit, 2013, 590.
9. Ushakova, I.M., 2016. *Vikova psykholohiya: kurs lektsiy* [Age psychology: a course of lectures], Kharkiv: NUTSZU, 130.